

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-števil. 74.

Štev. 97.

V Ljubljani, v petek 28. aprila 1899.

Letnik XXVII.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem pričinja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta . 3 gld.

Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto . 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.

Pol leta . 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Pozor volilci I. razreda!

Podpisani odbor je z ozirom na jutrišnjo ožjo volitev med „Narodovci“ in Nemci sklenil, da se opozicijski volilci ožje volitve

popolnoma vzdrže.

Priporočamo nujno, da se ne pusti nihče pod nobeno pretvezo ne za eno ne za drugo stran spraviti na volišče.

Volilni odbor

združene mestne opozicije.

Grof Hohenwart.

Veliki možje se ne porajajo vsaki dan. In osobito v Avstriji so redko sejani državniki, ki se vspenjajo na širše, a v s t r i j s k o stališče in brez

strankarskih predsodkov v pravem avstrijskem duhu presojujejo in rešujejo zamotana politična vprašanja. Jeden teh redkih mož je bil ravno umrli grof Hohenwart, ki je s svojo jekleno odločnostjo, trezno in mrzlo državniško vztrajnostjo vzdignil težko obloženi državni voz iz stoletnega centralističnega tira, izpodkopal vsemogočne nemške centraliste in tako svoje ime z vekovitimi črkami zapisal v knjigo avstrijske zgodovine. Grof Hohenwart ni bil mož negacije, temveč je vedel, kaj hoče, in imel tudi voljo, da isto izvrši. Govoril je kot politik malo, tem več je delal. V njem je bil posebljen avstr. feder., v njegovem klubu je bila zastopana avstrijska misel. Prišel je nadaljevati delo ondi, kjer je je Belcredi moral ustaviti vsled avstrijsko-pruske vojske. Izvršil bi bil svoj politični program, ko bi mu ne bili prekrizali načrtov Beust, Andrassy in tedanji vojni minister baron Kuhn. A jedno je dosegel, da je izpodsekalo stoletni zistem, pod katerim so ječali slovanski narodi v Avstriji. On sicer ni poznal narodne občutljivosti in samozvesti, ker je bil preveč birokrat; in kot plemenitaš ni napredoval z demokratičnim duhom časa, toda bil je mož pošteni, ki je ljubil red, disciplino in avtoriteto. Kot tak je v svoji prejšnji uradniški službi izvrševal povelja celo proti svojemu prepričanju, kar mu je nakopalo seveda tudi graje.

Nemški »ustavoverci« ne morejo pozabiti, da je ravno grof Hohenwart hotel uresničiti Palackega »sanje«. Grof Hohenwart je namreč prvi spoznal, da je od l. 1867 Češka najvažnejša kronovina v Avstriji in odločilna za notranjo politiko. Zato je kot ministerski predsednik najprvo hotel urediti češke razmere. Tega namena sicer ni dosegel, toda z grofom Clam-Martinicem je vsaj vstvaril pozitivno podlago, na kateri je možno rešiti to pereče vprašanje. — Od l. 1871 so si že mnogi ministri ubijali glave s češkim vprašanjem, toda še danes je na dnevnem redu.

Še večjega pomena pa je bilo Hohenwartovo delovanje v zbornici. Poleg gospodarskega poloma l. 1873 in bosanske okupacije, je grof Hohenwart največ pripomogel, da je avtonomistiška večina prišla na krmilo ter se vzdržala toliko let. Grof Hohenwart je z nenavadno žilavostjo in potrpežljivostjo čuval železni obroč, vodil izvrševalni odbor desnice ter uglašal nasprotja v desnici in mej desnico ter ministerstvom. On je bil duša desnice in desna roka Taaffejeva. Zato piše neki nemško-lib. list, da nemški rod v Avstriji ni imel hujšega nasprotnika, nego tega moža. Kolik je bil njegov vpliv, kaže Taaffejev odstop vsled volivne reforme. — Grof Taaffe se je v tem vprašanju hotel izviti Hohenwartovemu vplivu, toda izpodletelo mu je, dasi tedaj Hohenwartovega postopanja nismo odobraval.

Tako je Hohenwart po ovinkih večinoma dosegel, česar mu ni bilo mogoče ravnim putem. S svojim velikim vplivom je odvrnil marsikateri mahljaj na narode slovanske. Zastopal je mnogo let slovenske volivce, dasi se ni v tej meri pečal s slovenskimi željami in zahtevami, kakor smo želeli; toda priznati pa moramo, da so ravno po Hohenwartu prišli do ugleda slovenski poslanci v državnem zboru, in da se imamo v prvi vrsti njemu zahvaliti, ako je grof Taaffe upošteval slovenske glasove. In v tem oziru smo Slovenci pokojniku mnogo hvale dolžni.

V prvi vrsti je grofu Hohenwartu hvalo dolžan češki narod. V češki zgodovini ostane zabeležen cesarski reskript, s katerim se priznava drž. pravo kraljevine češke. In ta reskript je delo grofa Hohenwarta. Ko bi se mažarski in pruski politiki ne bili združili proti Hohenwartovemu kabinetu, bile bi danes v Avstriji drugačne razmere. Ime Hohenwartovo ostane, bode v avstrijski zgodovini živelo kot moža, ki je pokazal čist značaj, ljubil pravico in bil svojemu prepričanju vedno pripravljen vse žrtvovati. Bodočnost bode šele po-

LISTEK.

Romanje v sveto deželo.

(Dalje.)

Cesar Hadrijan je postavil na Golgoti Venerino svetišče in soho Jupitrovo, da bi zatrl češčenje teh svetišč, katerih obiskovanje je kristjane čudovito v veri potrjevalo. Kristjani so sicer bolj redko obiskovali odslej ta svetišča, ker so čutili gnjev radi oskrunjenja na teh krajih; pa vendar se je vedelo v splošnem okviru za prvotna svetišča, ko je cesarica Helena, mati cesarja Konstantina l. 326 prišla tja, da pridobi ta svetišča zopet za krščansko češčenje.

Krasna rotunda, imenovana Anastasis, je dičila v kratkem božji grob; lepa kapela — Martyrion — se je dvigala vrhu Golgote.

Odslej je napočila doba, v kateri so se zavzeli kristjani za posebno češčenje teh svetišč, in kmalu so postavili v Jeruzalemu veliko cerkva in kapel, v katerih so Jeruzalemljani kakor tudi inostranski kristjani našli utehe v obilni meri.

Leta 614 je razrušil ta svetišča in stavbe perzijski kralj Khosroes II., kateremu so pomagali tudi besni Judje sami. Pa božja previdnost se je poslužila krščanske perzijske kraljice, bivše grške princesinje, katera je omogočila pobožnemu menihu in poznejšemu patrijarhu Modestu, da je vsaj na važnejših mestih postavil cerkve in kapele.

Ko se je leta 637 kalif Omar polastil s svojo vojsko svetega mesta, je svetiščem prizanesel, da, videč ta svetišča, je javno molil proslavljajoč Jezusa ter je kristjanom s posebnim pismom zagotovil svoje varstvo. Videti je torej bilo, da od strani Turkov ne preti nobena nevarnost tem svetiščem, in kristjani so imeli tem več upanja, odkar je postal cesar Karol Veliki pokrovitelj in varuh teh sv. krajev.

Cesarjeva naklonjenost in podpora je poravnala vso škodo, katero so povzročili l. 796 in 812 svetiščem upori in krajevne zmešnjave.

Z rastočo versko prenapetostjo mohamedancev so postajale razmere v Jeruzalemu vedno bolj napete in neznosne; že l. 936 in 969 pretila je svetiščem velika nevarnost; najhujše se je pa

zgodilo l. 1010, ko je zloglasni in krvoločni kalif Hakem z nasilnim vandalizmom opustošil ta svetišča.

Res je, da so kristjani kmalu zopet pozidali nekatera svetišča, toda gorečnost in darežljivost kristjanov je precej ponehala. Ščasoma so postavili vendar po starem načrtu patrijarha Modesta zopet štiri svetišča: vstajenje, Golgota, Marija in najdenje svetega križa. Tako so se namreč imenovala ta svetišča, ko so prišli leta 1099 križarji v Jeruzalem.

Lahko si mislimo, koliko veselja in radosti je bilo, ko so dospeli romarji do svojega namena. Kako vzvišena čutila so pač prehajala Bogomira Bouillonskega in njegove tovariše, ko so se bližali kraju, kjer jih je ponižno se bližajoče vsprejel in blagoslavljal na pragu svetišča jeruzalemski patrijarh. Ni bilo slišati veselega krika, — vzdihajoč so popadali križarji na kolena, poljubljali so spoštljivo sveti kraj ter veselja jokajoči se Bogu zahvaljevali, da so bili vredni pridobiti zopet Jeruzalem.

Neštevilnih žrtev je trebalo, predno so se kristjani zopet osvojili Jeruzalem, in gotovo se na

kazala, da je bil zvest avstrijski domoljub in velik državnik.

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. aprila.

Avstrijski notranji položaj je neki postal zelo resen. Vsa znamenja zadnjih dni kažejo, da je temu res tako. V najkrajšem času so bili pri cesarju v avdijenci drug za drugim zunanji ministri Goluhovski, ministra Thun in Bylandt, in akoravno sta odsotna z Dunaja ministra Wittek in Ruber, se je vendar te dni celo dvakrat vršil ministerski svet. Ob enem je zopet na dnevnem redu jezikovni zakon na podlagi § 14 in pa trditev nekaterih listov, da bo vlada na vsak način branila in ščitila mandate nemških poslancev češkega deželnega zbora, akoravno bi večina tega zastopa hotela ukreniti kaj drugega. Vse to toraj kaže, da nas najbližnja bodočnost iznenadi s kakim nepričakovanim, Slovanom morda ne posebno ugodnim korakom.

Nagodbena vprašanje je bilo, kakor smo omenili, minule dni glavni predmet, s katerim se je pečal nižje-avstrijski deželni zbor. Na predlog posl. dr. Luegerja se je deželni zbor izrekel proti vladni predlogi ter pozval vlado, naj takoj umakne sedanji načrt nagodbe ter ga zameni z novim, potrebam in zahtevam avstrijskega prebivalstva bolj ustrezajočim načrtom. Toda ta sklep ne bo obrodil nikakega sadu ter ne bo ničesar spremenil na obstoječem načrtu. Tu bo veljala zopet stara, v Avstriji mnogo rabljena prislovice: »prepozno«. Stvar je temeljito zavožena in se ne da ničesar več spremeniti; vsprejeti moramo nagodbo, kakor sta nam jo zapustila Badeni in Banffy, in zadovoljni moramo biti, ako se grofu Thunu posreči, vsaj kvoto nekoliko zvišati. — Zadnja prilika za zboljšanje nagodbene predloge je zginila tedaj, ko se je razbil državni zbor. Sedaj je zaman vsaka tožba in vsako prigovarjanje, ker dogovori mej vladama so že davno končani in izgotovljeni načrti, po katerih se uravna razmerje mej obema državama za nadaljnjih deset let. Jedino le kvotno razmerje bi se morda dalo še kaj spremeniti, ko bi se začelo na pravem kraju in ob pravi priliki.

Nemško semenišče v Šteztjt. Nasproti trditvam nekaterih čeških radikalnih listov, da je ustanova posebnega semenišča za nemške duhovnike nekaj narodno-političen maneuver, izjavlja kardinal Kopp v posebnem, na uredništvo »Katoличkih Listov« naslovljenem pismu, da je vsaka jednaka trditev povsem neresnična, marveč da izhaja ta najnovejši korak iz same resnične potrebe. Dosedaj je bil avstr. del vratislavske škofije navezan samo na gostoljubnost sosednjih škofij, posebno olomuške, ki je odgojila veliko število duhovnikov za to škofijo. Ker pa tridentinski cerkveni zbor naravnost zahteva, da mora vsaka škofija skrbeti za naraščaj duhovskega stanu v svojem območju in ker avstrijski kandidatje radi obstoječih razmer ne smejo obiskovati bogoslovja

za nobeno mesto prelilo toliko krvi, kakor ravno za Jeruzalem, mesto večnega miru, večnega izveličanja.

Križarji, polni svetega navdušenja, se pa niso zadovoljili s priprosto opravo svetih krajev; in kakor jih je vezala jedina vera, tako so želeli imeti tudi vse svete kraje pod jedno streho.

Ta želja se jim je uresničila, ko so l. 1130 do 1150 postavili cerkev božjega groba, ki je obsegala ona sveta mesta Kristusovega trpljenja, katere časti cerkev v zadnjih petih postajah križevega pota.

Navzlic velikim nezgodam, ki so po prenehanju jeruzalemskega kraljestva nastale in bridko zadele krščanske spomenike sijonskega mesta, ohranili so se vendar glavni zidovi te velikanske stavbe, istotako tudi posamezni oddelki svetiščnih prostorov. Cerkevna oprava in zlasti posestne razmere posameznih verskih ločin pa so se zelo predrugačile, zlasti takrat, ko je leta 1808 nastal velik požar: pozneje so jeli grški razkolniki zopet zidati cerkev in polastili so se mnogih svetišč. Znano je tudi, da je bil neki prepir radi cerkve božjega groba povod krimski vojni (1853—1856).

To je v kratkih potezah zgodovina starodavne bazilike božjega groba; pogled na njo gane globoko vsakega romarja. (Dalje sledi.)

v Vratislavi, je bila ustanovitev posebne bogoslovnice za avstrijski del škofije, in sicer za obe narodnosti nujna potreba.

Dnevne v nemškem državnem zboru. O vsakem zasedanju nemškega državnega zbora se ponovi doba »absentizma«, ki tako zapeljivo vpliva na posamezne poslance, da je zbornica pogostokrat nesklepčna. Pri takih prilikah pa pride tudi vselej na dnevni red vprašanje glede uvedbe dijet, po katerih se marsikomu cede sline. Škoda le, da si nikdo ne upa te misli sprožiti tudi na merodajnem mestu.

Ameriška zmaga na Filipinih. Te dni so došla iz Newyorka poročila, iz katerih je razvidno, da so Amerikani na Filipinih zopet jednokrat premagali vstaške čete ter jim vzeli jedne najvažnejših postojank. Poročilo pravi, da je na vstaški strani padlo ogromno število bojnikov in da so bili jarki za nasipi napolnjeni s trupli ubitih vstašev. Na ameriški strani pa je baje število ranjencev in ubitih vojakov zelo neznatno. To najnoveje poročilo se pač prav malo vjema z naznanilom, ki so je pred več nego štirinajstimi dnevi objavili razni ameriški listi, mej temi tudi »Am. Slovenec«. Z vidnimi črkami se je tam naznanjalo, da so Filipinci vsi vneti za mir, da so vstaški komisarji izdali proklamacijo, da se podvržejo ameriški vojaški oblasti; nadalje da jih je deset tisoč že odložilo orožje in s podpisi potrdilo, da hočejo mirovati. Le Aguinaldo ni podpisal te proklamacije. — Kako se je pač mogel vneti in biti tolik boj, ako je že poprej zavladała mej vstaši tolika miroljubnost in so bili sploh večinoma vsi že brez orožja. — Neresnično je toraj prvo in drugo, nasprotno je pa vselej res, da Amerikani tedaj najraje govore o zmagah, kader se jim najslabše godi.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 28. aprila.

(Izid dopolnilne volitve prvega razreda) je ožja volitev med liberalci in Nemci. Dobili so glasov: dr. Šusteršič 97, Pollak 94, dr. Bleiweis 225, Grošelj 222, Baumgartner 149, Dzimski 146. Vseh glasov je bilo oddanih 468, absolutna večina je bila 235. Vseh volilcev prvega razreda je 575, ostalo je torej samo 107 volilcev doma. Okrog 30 starih Schwegel-Schaffterjevih Nemcev je volilo očitvidno vsled dogovora »Narodovce«.

(Deželni zbor kranjski.) Pri poveritvi zapisnika je poslanec Kalan omenil, da so poslanci nemško-liberalnega veleposestva oddali večeraj neko izjavo povodom njegovega govora gledé važnosti pouka ruskega in hrvatskega jezika, češ »da se je napravil ekskurz na polje vnanje politike ter da sose pri tem zastopali nazori, katerim se morajo s svojega splošno avstrijskega stališča upreti... ter se kot pristaši obstoječe ustave in za monarhijo veljavnega državnega prava morajo vzlasti proti po posl. Kalanu razvitim nazorom gledé razmer na jugu države odločno zavarovati.«

— Posl. Kalan je proti tej izjavi najodločnejše protestiral, ker je uprav v dotičnem svojem govoru poudarjal avstrijsko stališče in splošne državne koristi, tembolj ker za vsa ta neosnovana natolcevanja niso nemško-liberalni poslanci podali nobenega dokaza. Zato je oddal poslanec Kalan nastopno izjavo: Zoper tako, dostojnih mož ne vredno postopanje, zoper to neosnovano natolcevanje moram z vso odločnostjo ugovarjati ter se zavarujem proti tem naravnost s trte zvitim krivičnim napadom ter izjavljam odločno in slovesno, da se ne dam učiti avstrijskega patrijotizma od nikogar kot zvesti sin tradicij svojega naroda, ki ima za seboj 600letno zgodovino zvestobe do Avstrije, zgodovino, v kateri ni niti jeden list omadeževan z najmanjšo nezvestobo. Najmanj pa se pustim učiti avstrijskega patrijotizma od poslancev nemško-liberalnega veleposestva, katerim nečem enakega z enakim vračevati ter jim — kakor oni meni po krivici — očitati pomanjkanja avstrijskega patrijotizma, rečem jim pa naravnost, da, ako hočejo nastopati kot učitelji avstrijskega patrijotizma, imajo zato veliko bližje in veliko nujnejše polje v vrstah politikov svojega naroda, v vrstah Wolfov in Schönererancev. — (Glasno odobravanje mej slovenskimi poslanci in na galeriji) — Poslanec Schwegel je skušal opravičiti izjavo ter moral priznati, da niso imeli nemško-liberalni poslanci namena dvomiti

nad patrijotizmom govornikovim, pač pa hočejo varovati sedaj obstoječe državnopravne razmere.

— Poslanec Kalan je na to konstatoval, da so se nemško-liberalni poslanci čez noč premislili ter so umaknili svoje krivično očitaje. Glede državnopravnih razmer pa pravi govornik, da ustava nikjer ni večna in nespremenljiva, zato pa ima tudi vsak državljani o njej svoje mnenje ter jo vzlasti, ako je zastopnik ljudstva, poljubno kritikuje. — Deželni glavar Oton pl. Detela se je v začetku seje v iskrenih besedah spominjal umrlega grofa Hohenwarta, poudarjajoč, da je bil pokojnik odličen državnik, skoro četrtsotletja državni poslanec za Kranjsko, in sicer za Gorenjsko in za Ljubljano, katere častni meščan je bil; v Ljubljani je bil od leta 1859 načelnik poštne uprave, bil je vreden sin svojih prednikov, ki so v deželi naši zastopali važna dostojanstva. Deželni glavar predlaga, naj se izreče sožalje zbornice nad bridko izgubo, naj se to brzojavno sporoči vdovi pokojnikov. Slava pokojnika spominu! S temi besedami, ki so odmevale po zbornici, je deželni glavar končal ter naročil, da se izraz sožalja vsprejme v zapisnik današnje seje. — Omeniti je še morda vredno, da so se nemško-liberalni poslanci pri tem glavarjevem govoru umaknili iz zbornice. — Na to je bila obširnejša razprava o napravi mostov čez Krko pri Dobravi in Mrsežji vasi. O tem jutri poročamo natančneje. Posl. grof Barbo je obširno poročal o proračunu zakladov za ljubljansko bolnico. Proračuni bolniškega, blazničnega, porodnišničnega in najdenišničnega zaklada za l. 1899: Potrebščina bolnice se proračunava na 109.236 gl., to je za 8538 gl. več, nego za leto 1898. Pokritje pa se proračunava na 39.162 gl., in se kaže primanjkljaja 72.548 gl., ki se bode moral pokriti iz deželnega zaklada. Potrebščina blazničnega zaklada znaša 80.531 gl., pokritje 12.802 gl., primanjkljaj 67.729 gl. Potrebščina za porodnišnico znaša 9844 gl., pokritje 827 gl., primanjkljaja 9017 gl. Potrebščina za najdenišnico se proračunava na 3598 gl., pokritje na 376, primanjkljaj na 3222 gl. — Prošnja posestnikov v St. Gotardu za podporo za napravo vodovoda se odkloni; jednako se odklonita prošnja posestnikov iz Malih Lipljen in prošnja posestnika Jan. Avbeljina iz Goljčajeve v občini Blagovica za napravo vodnjaka, županstvu v Sodražici za popravilo ceste se dovoli 150 gl. Prošnja vasi Breg se izroči priporočilno dež. odboru v rešitev. — O vseh teh prošnjah poroč. dr. Papež. — O samostalnem predlogu posl. Kalana glede ustanovitve obrtnih sodišč poroč. dr. Tavčar ter se vsprejme predlog, da se stvar izroči dež. odboru, da oskrbi vse podrobnosti za predlog, ki naj se predloži zbornici v prihodnjem zasedanju.

(Ti ljuba doslednost!) »Narodovi« kronjuristi, na čelu jim sam dr. Tavčar, so se predvčeranjim javno na volišču trdili, da je skrutinij tajen in da sta imela torej notar Plantan in nadinž. Žužek prav, ko sta v torek in sredo vkljub protestu naših somišljenikov in vladnega zastopnika skrutinij proglasila za tajen. No, danes so bili gospodje »Narodovi« juristi zopet družega jurističnega mnenja, kakor v pondeljek. Dosledni so res ti »Narodovi« kronjuristi in sila modri.

(Ljubljansko gasilno društvo) ima 19. maja občni zbor, na katerem se bo volil nov odbor, ker so izstopili odborniki Doberlet, Achtschin, Schantel, Drelse in Rüting.

(Okrajnim šolskim nadzornikom) za nemške ljudske šole v Ljubljani, Beli Peči, Domžalah, Goričanah, Vevčah in za meščansko šolo v Krškem je imenoval naučni minister profesorja na tuk. realki Klem. Profta.

(Meščansko vojašnico) v Trnovem kupil je včeraj na javni dražbi gosp. Avgust Drelse za 16.000 gl.

(Mayerjeva baraka v »Zvezdi«) prešla je v last salezijanskih sotrudnikov. Lastnik jo je velikodušno prepustil temu društvu, ki si bo v Šiški zgradilo dobrodelni zavod.

(Iz Št. Vida) nam poroča prijatelj: 16. t. m. imela je »Narodna čitalnica« v Št. Vidu svojo veselico. Čudim se, da še nihče ni o njej sporočil, in vendar je bila povsem izvrstna. Da so naši zbori izborna peli, je znano, kajti naš pevovodja gospod J. Žirovnik se tudi mnogo trudi z njimi in le dovršene točke se proizvajajo. O igri: »Županova Micika« se mora reči, da je le spretnosti

igralcev pripisati popoln vsepih, zakaj sama na sebi je suhoparna in brez jedra. Tudi gđ. Vidmarjeva je dobro rešila svojo nalogo; deklamovala je Gregorčičevo »Jestevo prisego«. V spomin svojega ustanovnika gospoda župnika Blaža Potočnika namerava čitalnica šentvidska napraviti ljudsko veselico. Prav tako!

(Nagrada za rešitev življenja) je priznala deželna vlada 14 letnemu kočarjevemu sinu Jan. Strempfelu iz Laniš, in sicer v znesku 20 gld., ker je junaško rešil svojo mater Marijo iz ognja.

(Iz Železnikov.) 26. aprila 1899. Slovenski Narod je v zadnjem svojem dopisu »konsumno društvo v Železnikih« poročal veliko neresnico, ko omenja, da se je naša pivnica odlikovala od drugih gostiln v tem, da so katoličani med službo božjo prepevali in razgrajali. Resnici na ljubo naj bo povedano, da se v Železnikih nahaja starodavna navada, da se ob velikonočnih praznikih igrajo skupne ljudske igre (katerih se je g. Malovrhov poročevalec nekdanj sam vdeleževal) in da se je tudi letos ta veselica zaključila v našem društvu, kakor običajno druga leta po drugih gostilnah. Da se je pa res med popoldansko službo božjo prepevalo, moramo pritrditi poročevalcu. Da se je pa prepevala samo Aleluja in druge vesele velikonočne pesmi, bi pa g. poročevalec tudi moral vedeti, ker je sam slisal, kaj se poje. Da je le našemu društvu toliko zameriti, si skoraj nemoremo misliti, ker pred nami, z nami in pri onih, ki so zoper nas, so se ti običaji vršili vsako leto samo s tem razločkom, da so oni imeli od naših žuljev in dobre volje dobiček, drugi dan pa mi težke glave. Letos smo pili naravno rajbulico, brez tobaka, brez brilozge in nič žganja in imeli smo dvojni dobiček. Da se pa v našem društvu nikdar ne pleše, ne razgraja in ne bije kakor drugje, ne ve ali noče poročati, kako se je takoj prvo nedeljo po velikonoči godilo v dveh drugih gostilnah, razun ako mu je znano, koliko se je občini plačalo na licenciji za dovolitev plesu, pa mora biti Malovrhovemu poročevalcu tudi znano. Ako nas pa pita s katoličani, mu ne zamerimo, ker on in njegovi pristaši v Železnikih tega pridevka nikakor ne zaslužijo. Ako smo jih mi v tem enkrat posnemali, nam bodo že oprostili, ako smo se malo bolj gosposko in liberalno obnesli. Sploh bi pa Malovrhovemu poročevalcu priporočali, da bi se boljše brigal za svoj posel, kakor za naše društvo, da bi se ljudem zavoljo njegove malomarnosti, ne delale sitnosti in neprimlike, in poštenim posestnikom ne grozilo z orožniki.

(V Celju) je sodišče oprostilo tistih deset nemških obtožencev, ki so minulo leto udeležence pevske slavnosti obmetavali s kamni in gnjilimi jajci. Državni pravdnik je vložil pritožbo na višje sodišče v Gradcu.

(Iz mariborske škofije.) Premeščeni so č. gg.: G. Kačičnik v Šmartin pri Šaleku, Jos. Gunčer v Št. Peter pri Radgoni, Jos. Plešič v Žalec, Jakob Kosar v Stari Trg, A. Postružnik v Hoče, Al. Cizerlj v Št. Urban pri Ptuj, A. Kovačič k Sv. Jakobu v Slov. Gorici, I. Kinsky v Ribnici. — Laporski župnik č. gospod V. Bizjak je stopil v pokoj.

(Iz Marenberga) se poroča, da je minoli teden v neki tamošnji gostilni luteranski propovednik razkladal Lutrovo vero. Poslušat ga je prišla gospoda tudi iz Slov. Gradca in Mute, ki ima malo dela, a mnogo časa.

(Bivši ravnatelj mariborske gimnazije) g. dr. P. Stornik se je preselil v Gradec ter minolo soboto prevzel posle šol. nadzornika za štajerske in koroške srednje šole. Službo ravnatelja na mariborski gimnaziji začasno opravlja starosta prof. obojba g. profesor Ivan Majciger.

(Zgodnja strela.) Iz Kozjega se poroča, da je dne 12. aprila zjutraj treščilo v župnišče na Prevorju. Strela je poškodovala zidovje.

(Buje v Istri.) Nedavno temu je bil tržaški Slovenec v Bujah šel kupovat vino. Ondi se je vnel živahen političen razgovor. V teku pogovora se je pokazalo, da so Bujci sami zaslepljeni, ki plešejo, kakor Lahi godejo. Ti ljudje so tako zamenjani in pokvarjeni, da v njihovih hišah ni videti Božje ali cesarjeve podobe, marveč Garibaldija, kako laško vojno in druge take neumnosti. Na teh ljudeh je navidezno ves trud zastonj, da bi se jih kedaj pripeljalo nazaj v slovenski tabor. Ko pa je kupec vina odhajal, pošepnil mu je jeden od njih na uho te-le besede:

»Veste, saj mi smo v sreči vsi še stari, le ne upamo si, ker nas gospodje stiskajo.« To je slika isterskih razmer. Tembolj čudno pa je, da se pri zadnjih občinskih volitvah niso upali gospoda v boj proti kmetijski stranki, ki je zmagala. In kmetijska stranka je tudi v Bujah — slovanska. Morda se le začne v Istri jasiti tudi ondi, kjer je najbolj oblačno.

(Slavnost v čast sv. Jožefa v Ricmanjih pri Trstu.) V romarski cerkvi sv. Jožefa v Ricmanjih vršila se bode dne 5., 6. in 7. maja slovesna tridnevna pobožnost v spomin stopetdesetletnice, od kar se je začela tukajšnja božja pot k sv. Jožefu. Vspored: 1. Četrtek, dne 4. maja: zvečer ob 1/2. uri vvodni cerkveni govor, »Pridi sv. Duh«, slovesne večernice z blagoslovom. — 2. Petek, dne 5. maja: zjutraj ob 6. uri peta sv. maša z blagoslovom, ob 1/2.8. in 1/2.9. uri tiha sv. maša; ob 1/2.10. uri cerkveni govor, potem velika sv. maša. Popoldne ob 1/2.3. uri sv. rožni venec, ob 1/2.6. uri cerkveni govor in slovesne večernice z blagoslovom. — 3. Sobota, dne 6. maja: vse kakor v petek. 4. Nedeljo, dne 7. maja: zjutraj ob 6. uri cerkveni govor in peta sv. maša z blagoslovom; ob 1/2.8. in 1/2.9. uri tiha sv. maša; ob 1/2.10. uri prihod procesije iz Doline in družih bližnjih krajev; ob 10. uri slavnostni cerkveni govor, na to pontifikalna sv. maša, katero bo služil prevzvišeni vladika tržaško-koperski Andrej Marija Stark. Popoldne ob 3. uri sklepni cerkveni govor, pontifikalne večernice, »Tebe, Boga hvalimo« in blagoslov z Najsvetejšim. Cerkevne govore bode imel prečastiti gospod Andrej Kalan, kanonik iz Ljubljane. — S posebnim apostolskim pismom z dne 8. marca t. l. podelil je sv. Oče papež Leon XIII.: 1. popolni odpustek vsem in pojedinim vernikom obojega spola, ki se pobožno vdeležijo te tridnevne pobožnosti ter jeden teh treh dni po svoji volji izbran imenovano cerkev sv. Jožefa v Ricmanjih obiščejo in tam iskreno Boga molijo za edinost krščanskih vladarjev, za izkoreninjenje krivoverstva, za poplajšanje grešnikov in povišanje svete Matere Cerkve; 2. nepopolni odpustek 7 let in isto toliko kvadragen tistim vernikom, v dan, ko se bodo vsaj skesanega srca te pobožnosti vdeležili. Ta popolni in nepopolni odpustek zamore se obrniti tudi v prid dušam v vica. — Ricmanje, dne 20. aprila 1899. — Cerkevno predstojništvo.

(Umrli na potu.) 35letna Marjeta Gerl iz Starade pri Kastelnovu v Istri, mati petih otrok, se je peljala v Reko v porodnico, a je v železničnem vozu umrla na porodu. Kazenska preiskava se je začela proti okrajnemu zdravniku v Kastelnovu, ki jo je poslal v Reko.

(Tatinsko družbo.) ki je v Reki in okolici zadnje dni kradla, je policija zalotila in našla pri nji več zlatih in srebrnih ukradenih predmetov.

(Pod ključ) so spravili nekega graškega Nemca, ki je pred meseci prišel v Gradec ter začel kupovati razna posestva. Ob enem pa je kupljena posestva razprodal in si tako »pridobil« tisočakov. Spekulantu so sicer zaprli, toda tisočaki niso pod ključem.

(Zveza pevskih društev hrvaških) je sklenjena. Od 42 obstoječih društev se je prijavilo k zvezi 33. Dne 21. maja je v Zagrebu slovesno blagoslovljenje zastave društva »Svobode«, kamor je »Zveza« povabljena.

(Hrvaški jezik v Dalmaciji.) Finančno ravnateljstvo v Zadru je ukazalo, da se narede hrvaški napisi v zadrskih finančnih uradih.

(Slovaški dobrotnik.) Letos je umrl v Stolnem Belem gradu odvetnik Jan Martinko, ki je zapustil vse svoje premoženje (72.000 gld.) slovaški »Matici«, da bi se od te zapuščine, kadar doseže 100.000 gld., podpirale slovaške šole in drugi narodni zavodi. Stalnobelgrajsko sodišče je pa odločilo, da slovaški narod ni »pravna oseba« in torej ne more biti dedič; Martinkov legat da služi panslavizmu in je nedopusten. Višja instanca pa je razveljavila to sodbo in zahteva, da se poslednja volja Martinkova izvrši.

(Čudež.) Iz Rima javljajo, da je škofijstvo v Nobi proglasilo neki dogodek za čudež na temelju izpovedb zapriseženih prič. Neki redar iz Liverija, po imenu Barone, je sramotil pri neki igri v krčmi Mater Božjo, na to zagrabil poleno in vrgel v njeno sliko, rekoč: »Če Mati Božja kaj premore, naj mi posuši roko!« Dva dni pozneje je Barone čutil hude bolečine v desni roki, in zdravnik mu

je moral rezati roko. Pa tudi to ni pomagalo, ker so se bolečine večale, dokler ni Barone 12. febr. umrl, trdno prepričan, da je to kazen za sramotenje Matere Božje.

(Železniški most v ognju.) Osočni vlak, ki vozi iz Varaždina v Čakovac, je ustavil strojevodja, ki je opazil, da je most pred vlakom v ognju. Prestrašeni potniki so zapustili vozove, pa železniško osobje je hitro pogasilo ogenj, in bilo je še mogoče z vlakom voziti čezenj.

(Mašna obleka princa Maks.) Saški kraljevič Maks je, kakor znano, katoliški duhovnik in kapelan v Nürnbergu. Angleška kraljica mu je darovala krasno mašno obleko. Te dni pa se je prikradel tat v žagrad cerkve sv. Jožefa, kjer je shranjena obleka, in je pokradel z nje zlatnino in drago kamenje.

Društva.

(»Slavec«, klub slovenskih kole-sarjev) ima v soboto dne 29. t. m. ob 1/2.9. uri zvečer v gostilni »Pri zlati ribi« svoj ustanovni občni zbor z naslednjim vspešnim: 1. Nagovor začasnega načelnštva. 2. Čitanje pravil. 3. Vsprejem članov. 4. Volitev odbora. 5. Raznoterosti. — Pristop k občnemu zboru imajo samo redni in podporni člani pevskega društva »Slavec«, tudi nekolesarji.

(Celjsko pevsko društvo.) »Čevljar baron«, burka s petjem in godbo v 3. dejanjih uprizori v drugi »Celjsko pevsko društvo« v nedeljo dne 30. aprila v veliki dvorani »Narodnega doma« na korist »Katol. podpornemu društvu« ozir. deklški šoli. Iz posebne prijaznosti svira pri predstavi slavni čitalniški orkester pod vodstvom gosp. A. Munda. Vstopnina: Sedeži 1. in 2. vrste (naslanjači) 1 gld. 3.—7. vrste 70 kr. 8.—16. vrste 50 kr. Sedeži na balkonu 60 kr. Stojšče 30 kr. Dijaki in redni udje delav. podpor. društva 20 kr. V predprodaji se dobivajo vstopnice pri tvrdki Dragotin Hribarja Začetek ob 1/2.8. uri zvečer. — Z ozirom na dobrodelni namen se preplačila hvaležno vsprejemajo.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 28. aprila. Cesar je naznanil vdovi pokojnega grofa Hohenwarta, da se osebno vdeleži njegovega pogreba.

Dunaj, 28. aprila. Cesar se odpelje za dalje časa v Budimpešto. Tudi več ministrov pride za njim.

Dunaj, 28. aprila. Cesar je imenoval nadvojvodo Franca Ferdinanda generalom konjenice.

Dunaj, 28. aprila. Nad vse veličasten je bil danes pogreb grofa Hohenwarta. Krsto so prepeljali v cerkev sv. Stefana, kjer je bilo zbrano že odlično občinstvo. Cesar se je pripeljal v cerkev ter bil navzoč med vsem žalnim opravilom. Prišli so vsi ministri z grofom Thunom, vnanji minister, knez Liechtenstein, dr. Fuchs, Treuinfels, odposlanstvo mladočeškega kluba in kluba veleposestnikov, praški župan Podlipny, knez Schwarzenberg, državni poslanci dr. Stojan, Perić, Šuklje, potem dr. Plener, Globočnik, Glanz, Gautsch, knez Hugon Windischgrätz itd. — Cerkevne obrede je izvršil pomožni škof dr. Schneider. — Vence so poslali mladočeški in veleposestniški klub, Praga, Ljubljana svojemu častnemu meščanu, poslanec Šuklje itd.

Dunaj, 28. aprila. V dolenjeavstrijskem deželnem zboru je bil danes velik škandal. Posl. Schneider je hotel staviti interpelacijo, da so judje na Češkem umorili neko deklko. Predsednik ni pustil o tem govoriti. Schneider: Judje so morilci! Zato je bil klican k redu: Bomo videli, kaj bodo sodniki k temu rekli. Nepopisno razburjenje je vladalo v zbornici.

Dunaj, 28. aprila. V deželnem zboru je posl. Schneider v današnji seji grozovito prijemal žide radi umora ženske v gozdu Polna. Deželni maršal ga je trikrat pozval k redu; ker pa je posl. Schneider le še nadaljeval svoj ostri govor, je maršal zaključil sejo.

Trst, 28. aprila. Tukajšnji uradni list objavlja članek milanskega »Secolo« o postopanju Italijanov v isterskem deželnem zboru ter pravi, da so se ti posluževali napram Slovanom takih nasilnih sredstev, proti kakršnim bi sami gotovo protestovali, ako

bi jih avstrijska vlada vporabljala proti njim. V članku se izjavlja, da imajo Slovani pravico izražati se v lastnem jeziku, kakor je to tudi dovoljeno Italijanom v Inomostu.

Budimpešta, 28. aprila. Po naročilu ministerskega predsednika Szella je oblastvo dovolilo obhod delavskih vrst dne 1. maja po mestu.

Lugos, 28. aprila. Mesto Karansebes je v ognju. Vojaštvo in gasilci so se po železnici odpeljali na kraj nesreče.

Bruselj, 28. aprila. Število stavkujočih delavcev v Borivage je naraslo na 15.236 ali za 2064 več kakor včeraj.

Apia, 28. aprila. Mej pristaši Mataafa in Tanu se je vnel 17. t. m. velik boj, ki se je končal s porazom poslednjih.

Izjava.

Gledé na trditev včerajšnjega „Naroda“ izjavljam:

Laž je, da sem g. dr. Suppanu ponudil kak kompromis!

V Ljubljani, dné 28. aprila 1899.

Dr. Ivan Šusteršič.

Umrli so:

25. aprila. Helena Jama, kuharica, 63 let, Komenskega ulice 8, naduha.

V bolnišnici:

24. aprila. Franc Janežič, usnjarski pomočnik, 57 let, vsled raka v želodcu.

25. aprila. Ivan Juvančič, dninar, 37 let, oedema cerebri, alcohol. chron. — Avgust Verdir, dninarja sin, 3 leta, jetika.

26. aprila. Rihard Čerda, dninar, 68 let, naduha.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m., srednji zračni tlak 736.0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
27	9. zvečer	732.1	8.4	sr. jug	dež	
28	7. zjutraj	735.4	8.1	sl. jug	oblačno	13.6
	2. popol.	735.5	15.3	sl. jvzh.	sk. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 8.5°, normale: 11.6°.

Razpošiljanje sukna le privatnikom!

Odstrižek 3-10 m dolga, dosti za Jednega gospoda, staue le:	gld. 2.80 iz dobre 3.10 iz dobre 4.80 iz dobre 7.50 iz fine 8.70 iz fine 10.50 iz najfinejše 12.40 iz angleske 13.95 iz kamgarna	ovčje volne
---	---	-------------

Odstrižek zn. črne salonsko obleko gld. 10.—. Blago za površnike meter od gld. 3.25 višje; loden v lepih barvah odstrižek gld. 6.— do 9.95; peruvijen in doskin, blago za opravo državnih, železniških uradnikov in sodnikov; najfinejši kamgarni in cheviot-blago za uniformo finančne straže, žandarmov itd. razpošilja 100 po tovarniški ceni najboljše znana 12—9

Tovarniška za loga sukna **Kiesel-Amhof v Brnu.**

Uzorce brezplačno in franko. Pošiljatev prav po vzorcu.

Pozor! P. n. občinstvo posebno opozarjamo, da je blago pri naravnostni naročitvi dosti ceneje, kakor pri vmesnih prodajalcih. Tvrška Kiesel-Amhof v Brnu pošilja vse po res tovarniški ceni brez podražbe rabata.

Roman-cement. Portland-cement. Železniške šine in traverze za oboke.

Bičje za obivanje stropa
(Stuccaturrohr). 409 6—2

Trombe (pumpe) za vodnjake.

Raznovrstne štedilnike (Sparherde)

priporoča po jako nizki ceni

Fran Stupica

== trgovina z železnino in specerijskim blagom ==

v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 1, zraven »Figovca«.

Na prodaj imam
čisto novo na pol krito kočijo,
katere podvozi se mažejo le na pol leta, več drugih deloma
rabljenih vóz in razno poljsko orodje.

414 3—1 Janez Snoj, kovaški mojster v Kamniku.

Otvoritev filijalk prve hrvatske trgovine z vinom in žganjem v steklenicah

na debelo in drobno 416 2—1

v Ljubljani, na Starem trgu 30/32.

Najboljša zajamčeno pristna, naravna **namizna in desertna vina v steklenicah in buteljkah**, izborna **žganje: slivovica, tropinovec, droženka** itd., bodo vselej po nizkih, kakovosti primernih cenah na razpolago.

Slavno občinstvo blagovoli počastiti našo trgovino z izdatnimi naročili.

Pri naročilih šest in več steklenic se pošlje brezplačno na dom. — Vloga za steklenico 10 kr.

Velespoštovanjem

Prva hrvatska trgovina z vinom in žganjem

v Ljubljani, Stari trg 30/32.

Glavna zaloga: Glince, v Plavčevi hiši.

Blagovolite naročiti eno steklenico za poskušnjo.

Blagovolite naročiti eno steklenico za poskušnjo.

Kupuje in prodaja vse zdolej zaznamovane
efekte in druge vrednostne listine
po dnevnem kurzu.

BANKA Makso Veršec
v LJUBLJANI.

Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5, 10 goldinarjev.
Giro-konto (hranilne vloge v tek. računu), obresti od dné
do dné po 4 1/2 %.

Poštno-hranilnišne položnice na razpolago.

Dunajska borza.

Dne 28. aprila.	
Skupni državni dolg v notah	100 gld. 80 kr.
Skupni državni dolg v srebru	100 » 35 »
Avstrijska zlata renta 4%	119 » 70 »
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	100 » 45 »
Ogerska zlata renta 4%	119 » 80 »
Ogerska kronska renta 4%, 200 »	97 » 20 »
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	920 » — »
Kreditne delnice, 160 gld.	356 » 50 »
London vista	120 » 42 1/2 »
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 » 92 1/2 »
20 mark	11 » 78 »
20 frankov (napoleonor)	9 » 56 »
Italijanski bankovci	44 » 40 »
C. kr. cekini	5 » 68 »

Dne 27. aprila.	
4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	171 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	157 » 60 »
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	195 » 75 »
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 » 80 »
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 » 50 »
Dunavske vravnave srečke 5%	129 » 25 »
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 » 75 »
Posojilo goriškega mesta	112 » — »
4% kranjsko deželno posojilo	98 » 25 »
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	97 » 80 »
Priporitetne obveznice državne železnice	217 » — »
» južne železnice 3%	175 » 15 »
» južne železnice 5%	124 » 40 »
» dolenskih železnic 4%	99 » 50 »

Kreditne srečke, 100 gld.	199 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	165 » — »
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	20 » 30 »
Rudolfove srečke, 10 gld.	28 » — »
Salmove srečke, 40 gld.	85 » 50 »
St. Genois srečke, 40 gld.	84 » 75 »
Waldsteinske srečke, 20 gld.	60 » — »
Ljubljanske srečke	24 » — »
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	152 » — »
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3385	— » — »
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	457 » — »
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	56 » — »
Splošna avstrijska stavbinska družba	105 » — »
Montanska družba avstr. plan.	242 » 75 »
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	192 » 50 »
Papirnih rubljev 100	127 » 25 »

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju
najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.